

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра військово-профілактичної медицини
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник кафедри

П-к М/є

А.КОЖОКАРУ

« 28 »

20 20 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВ

(назва навчальної дисципліни)

для лікарів за спеціалізацією «Загальна практика – сімейна медицина» (для
СВ,ПС, ВМС)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____

вид дисципліни професійно-спеціальна підготовка вибору слухача
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____
(денна/заочна)

Київ – 2020/2021 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Опис курсу.
2. Мета викладання дисципліни
3. Завдання вивчення дисципліни
4. Очікувані результати (компетентності)
5. Пререквізити
6. Тривалість курсу
7. Інформація про викладача
8. Методи викладання
9. Політика курсу
10. Форма контролю знань
11. Шкала оцінок
12. Змістовний план вивчення навчальної дисципліни (структура)
13. Завдання для самостійної роботи
14. Питання до заліку.
15. Рекомендована література
16. Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни
17. Глосарій

1. Опис курсу та Веб-сайт його розміщення;

Навчальна дисципліна «Епідеміологія екстремальних умов» належить до циклу дисциплін професійно-спеціальної підготовки вибору слухача, викладається у першому півріччі 2-ого року навчання за освітньо-кваліфікаційний рівнем: магістр медицини; спеціальність: 222 «Медицина»; спеціалізація: загальна практика – сімейна медицина.

Епідеміологія екстремальних умов як навчальна дисципліна базується на знаннях з епідеміології, інфекційних хвороб, основ медичного забезпечення військ і закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організаційних, загальних та окремих питань військової епідеміології в обсязі необхідному для виконання функціональних обов'язків з урахуванням особливостей сучасних бойових дій з застосуванням нових видів зброї, можливого виникнення вогнищ масових санітарних втрат, досвіду бойових дій в сучасних локальних бойових конфліктах та АТО.

Знання дисципліни для лікарів необхідне для проведення профілактичних та протиепідемічних заходів серед особового складу військ і населення у мирний та воєнний час; ознайомлення зі структурою та напрямками діяльності медичних підрозділів, що розгортаються в осередках надзвичайних ситуацій у мирний час та залучаються до організації та проведення заходів протиепідемічного захисту військ, в т.ч. у воєнний час; проведення епідеміологічної діагностики в системі протиепідемічного забезпечення військ та населення при екстремальних ситуаціях; розуміти мету, завдання та вимоги до біологічної розвідки, критерії її проведення та методи і способи індикації БЗ; ознайомити із переліком найбільш ймовірних збудників інфекцій, які можуть бути використанні як БЗ.

Основними організаційними формами навчання є лекційні, практичні заняття та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес слухачів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у слухачів навички, а семінарські заняття поглиблюють знання з цієї дисципліни.

Режим доступу до курсу на Навчальному порталі Української військово-медичної академії УВМА:

<https://mcdl.mil.gov.ua/course/view.php?id=375>

2. Мета викладання дисципліни

Головною метою викладання навчальної дисципліни “ Епідеміологія екстремальних умов” є: поглиблення знань щодо теоретичних основ організації Служби превентивної медицини у ЗС України; набуття практичних навичок з організації та проведення лікувально-профілактичних, діагностичних заходів в мирний та воєнний час в об'ємі, необхідному для виконання службових обов'язків за призначенням і у випадках екстремальних

ситуацій і катастроф, у мирний та воєнний час, а також в умовах проведення антитерористичної операції та операції об'єднаних сил (АТО/ООС).

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни є:

- закладення теоретичних основ епідеміології, як науки (термінологія, нормативно-методичне забезпечення застосування профілактичних заходів) та відпрацювання практичних навичок щодо профілактики захворювань інфекційного походження у відповідності до основ чинного законодавства України;
- ознайомлення зі структурою та напрямками діяльності медичних підрозділів, що розгортаються в осередках екстремальних ситуацій у мирний час та залучаються до організації та проведення заходів протиепідемічного захисту військ;
- вивчення основ щеплювальної та термінової профілактики інфекційних захворювань;
- вивчення мети, завдань та вимог до біологічної розвідки, критерії її проведення та методи і способи індикації БЗ;
- ознайомлення із переліком найбільш ймовірних збудників інфекцій, які можуть бути використанні як БЗ.

4. Очікувані результати (компетентності)

Компетентності:

Загально-професійні компетентності:

- розуміння суті і соціальної значимості своєї професії, бути готовим до постійного професійного зростання, отримання нових знань;
- здатність до самостійного рішення професійних задач, аналізу та планування своєї професійної діяльності;
- здатність науково організовувати свою працю, застосовувати комп'ютерну техніку в сфері професійної діяльності;
- базові уявлення про основні поняття логістики.

Спеціалізовано-професійні компетентності:

- Після вивчення дисципліни слухачі повинні знати:
 - сучасні уявлення про загальні закономірності розвитку та відображення епідемічного процесу серед особового складу військ на мирний та воєнний час;
 - систему заходів по протиепідемічному забезпеченню при екстремальних ситуаціях та в умовах проведення АТО (ООС);
 - сучасні та перспективні засоби і методи протиепідемічного і протибактеріологічного захисту населення та військ і етапів медичної евакуації з урахуванням досвіду проведення АТО (ООС);

систему санітарно-епідеміологічного нагляду і методи епідеміологічної діагностики при екстремальних ситуаціях та в умовах проведення АТО (ООС);

сучасні уявлення про управління та організацію протиепідемічних заходів у військах на мирний та воєнний час і в умовах проведення АТО (ООС), структуру та функції установ Служби превентивної медицини і перспективи для їх удосконалення;

законодавчо-правові та адміністративні вимоги по проведенню протиепідемічних заходів; посадових осіб, які відповідальні за їх організацію, права та обов'язки цих осіб;

сучасні уявлення по епідеміології та профілактиці окремих інфекцій, які найбільш актуальні при екстремальних ситуаціях;

профілактика та шляхи ліквідації харчових отруєнь;

основи дезінфекції, стерилізації та санітарної обробки.

Після вивчення дисципліни слухачі повинні вміти:

проводити епідеміологічну діагностику інфекційних захворювань;

організовувати проведення протиепідемічних заходів серед населення та військовослужбовців при екстремальних ситуаціях мирного та воєнного часу, а також з урахуванням досвіду проведення АТО (ООС);

здійснювати санітарно-епідеміологічний нагляд серед особового складу військ та населення при екстремальних ситуаціях;

розробляти документи по плануванню та організації профілактичних і протиепідемічних заходів при екстремальних ситуаціях, а також в умовах проведення АТО (ООС);

організовувати імунопрофілактику та екстрену профілактику;

організовувати проведення дезінфекції, дезінфекції, дератизації та стерилізації медичного майна;

проводити оцінку бактеріологічної обстановки в умовах застосування бактеріологічної зброї та в умовах проведення АТО (ООС).

Результати навчання:

Кінцевою метою вивчення дисципліни є набуття слухачами практичних навичок з організації проведення профілактичних і протиепідемічних заходів у військових частинах:

знання законодавчих актів і нормативно-технічних документів, що регламентують діяльність військово-медичних підрозділів та установ Служби превентивної медицини;

вміння проводити епідеміологічне обстеження вогнищ інфекційних захворювань та обґрунтовувати заходи по їх ліквідації;

вміння розробляти документи по плануванню та організації профілактичних і протиепідемічних заходів в військах на мирний та воєнний час;

вміння організовувати проведення дезінфекції і стерилізації в медико-профілактичних установах;

вміння організовувати дотримання протиепідемічного режиму у військово-медичних підрозділах та установах Служби превентивної медицини;

Зазначені практичні навички формуються на кожному занятті з навчальної практики під керівництвом викладача.

5. Пререквізити

Вміння працювати на ПЕОМ, здійснювати пошук інформації у глобальній мережі Інтернет, використовувати сучасні інформаційні технології.

«Епідеміологія екстремальних умов» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні слухачами УВМА таких дисциплін як: інфекційні хвороби, епідеміологія та військова епідеміологія, загальна тактика, організація медичного забезпечення військ, управління повсякденною діяльністю медичної служби й інтегрується з цими дисциплінами.

6. Тривалість курсу

Обсяг дисципліни: 2 кредита ECTS 60 годин.

Лекцій: 8 годин.

Групові заняття: 8 годин.

Практичних занять: 22 годин.

Форма контролю: модульний контроль, залік.

Теми що розглядаються:

Кредитний модуль 1.

Змістовний модуль 1. Організація протиепідемічного забезпечення при екстремальних ситуаціях

Тема 1. Актуальні питання протиепідемічного забезпечення при екстремальних ситуаціях

Тема 2. Епідеміологічна діагностика в системі протиепідемічного забезпечення військ та населення при надзвичайних ситуаціях

Тема 3. Методика прогнозування та оцінки бактеріологічної обстановки. Біологічна розвідка

Тема 4. Основи дезінфекції, дезінсекції та санітарної обробки

Тема 5. Імунопрофілактика та екстрена профілактика у військах

Тема 6. Організація протиепідемічних заходів у військах та серед населення при екстремальних ситуаціях

7. Інформація про викладача

Викладач	Огороднійчук Ірина Володимирівна
Вчений ступінь	доктор медичних наук
Посада	професор кафедри
Наукові інтереси	Епідеміологія, соціальна медицина
Контактний телефон викладача	0505813677
E-mail викладача	Iro4ka.ogo@ukr.net

8. Методи викладання

денна форма навчання:

- фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;

- індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

- пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня “Знати”;

- репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача.

- проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачем способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає слухачів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

- частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань щодо прогнозування соціально-педагогічних ситуацій у військовому колективі, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам слухач.

- винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення

творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

9. Політика курсу

Слухач повинен:

- вчасно приходити на заняття.
 - у випадку пропуску лекційних / практичних занять без поважної причини, слухач може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його підсумкова оцінка буде знижена;
 - добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
 - брати активну участь у практичних заняттях;
 - бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими слухачами, зокрема під час обговорення питань на лекційних, практичних та семінарських заняттях;
 - слухач може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
 - у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, слухач отримає «0» балів.
 - неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес в УВМА.
- Якщо слухач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, слухач має право звернутися до начальника кафедри чи керівництва факультету.

10. Види контролю знань та методи їх проведення

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Види контролю:

- поточний контроль базових знань;
- самоконтроль
- підсумковий (залік з кредитного модулю).

Методи оцінювання результатів навчання

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль.

3. Вирішення типових практичних завдань.

4. Письмовий теоретичний контроль.

5. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях;

Методи модульного контролю: письмовий експрес контроль, контрольне завдання;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: залік.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки слухачів включає:

- вхідний контроль;
- поточний контроль;
- самоконтроль;
- підсумковий контроль (залік).

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль – проводиться для визначення базового рівня знань слухачів на початку вивчення дисципліни.

Поточний контроль – проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками на всіх видах навчальних занять у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час виступів слухачів при обговоренні питань на семінарських і практичних заняттях, у формі комп'ютерного тестування, а також індивідуальних завдань, передбачених робочою програмою модуля (навчальної дисципліни).

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння слухачами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності слухачів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю є основною інформацією під час проведення диференційованого заліку (модульного контролю) і враховуються науково-педагогічним (педагогічним) працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять за 4-бальною шкалою.

Самоконтроль призначений для самооцінки слухачами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю.

Підсумковий контроль (диференційований залік) це контроль знань, вмінь, навичок слухачів після вивчення логічно завершеної частини (змістового модуля) програми навчальної дисципліни. Підсумковий контроль може проводитися у формі усного опитування, контрольної роботи, тестування тощо.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу (в ході останнього навчального заняття наприкінці вивчення блоку змістового модулю протягом 90 хвилин) та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю слухач не може бути звільненим від підсумкового контролю.

Слухач, який на підсумковому контролі отримав оцінку “незадовільно”, повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку. Слухач не може повторно складати підсумковий контроль з метою підвищення оцінки.

У разі порушення слухачем встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відстороняє цього слухача від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно).

Слухачам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Відмова слухача від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь.

Форма проведення заліку (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу.

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень слухачів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою.

11. Шкала оцінок

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (в балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (в балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Відповіді на заняттях;
2. Виконання практичних вправ та нормативів;

- 3. Відповідь на запитання;
- 4. Штрафні та заохочувальні бали.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:
Оцінювання на змістовому модулі (семінари).

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

- повна та обґрунтована відповідь на запитання – максимально можлива кількість балів;
- повна відповідь на запитання – середня кількість балів;
- неповна відповідь на запитання – мінімальна кількість балів;
- відсутня відповідь на запитання – 0.

Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

- повне та самостійне виконання практичного завдання – максимально можлива кількість балів;
- неповне, але самостійне виконання практичного завдання – середня кількість балів;
- виконання практичного завдання за допомогою викладача – мінімальна кількість балів;
- слухач не здатний виконати практичне завдання навіть за допомогою викладача – 0.

Залік.

Максимальна кількість балів за залік дорівнює: 40 балів:

- правильно та повністю виконані всі завдання контрольної роботи: 35-40 балів;
- частково виконані завдання контрольної роботи: 20-34 бали;
- завдання контрольної роботи виконані з помилками: 5-19 балів;
- завдання контрольної роботи не виконані: 0 балів.

Штрафні та заохочувальні бали.

Сума штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати: 10 балів:

- активна участь в роботі на практичних та групових заняттях: + 1 бал;
- виконання завдань з удосконаленням методичних та дидактичних матеріалів з дисципліни: +1 - +3 бали;
- відсутність на практичному занятті без поважної причини: – 1 бал;
- відсутність на контрольній роботі без поважної причини: – 5 балів.

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (у балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (у балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля переводиться згідно з таблицею. Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ЄKTC	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
47 – 59	FX	незадовільно
1 – 46	F	

Отримані результати вносить до відомості обліку успішності.

12. Структура та розподіл навчального часу з тем і видів навчальних занять з навчальної дисципліни «Епідеміологія екстремальних ситуацій»

№ № з/п	Види навчальних занять, індивідуальні завдання та їх номери, контрольні заходи	Кількість годин	Із них		Номери семестрів, назва змістового модуля, тем і занять, навчальні питання	Матеріально- технічне забезпечення	Інформаційно- методичне забезпечення
			Навчальні заняття	Самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8
Кредитний модуль 1. Семестр 1							
Змістовний модуль 1. Організація протиепідемічного забезпечення при екстремальних ситуаціях							
Тема 1. Актуальні питання протиепідемічного забезпечення при екстремальних ситуаціях							
1	Лекція		2		1. Задачі, організація та проведення протиепідемічного захисту військ та населення в надзвичайних ситуаціях. 2. Механізм, джерела і фактори заносу та розповсюдження інфекційних захворювань серед особового складу військ і населення при надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу, а також в умовах АТО/ООС. 3. Організаційно-штатна структура санітарно-епідеміологічних установ ЗС України, формування протиепідемічного напрямку їх роботи.	Презентація лекції Infocus	1,2, 10,13,14, 15, 16, 18, 20 Додаткова: 1,6,8
2	Семінарське заняття		2		1. Організаційно-штатна структура санітарно-епідеміологічних установ ЗС України, формування протиепідемічного напрямку їх роботи. 2. Задачі, організація та проведення протиепідемічного захисту військ та населення в надзвичайних ситуаціях. 3. Механізм, джерела і фактори заносу та розповсюдження інфекційних захворювань серед особового складу військ і населення при надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу, а також в умовах АТО/ООС.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2, 10,13,14, 15, 16, 18, 20 Додаткова: 1,6,8

3	Практичне заняття		4		4. Задачі, організація та проведення протиепідемічного захисту військ та населення в надзвичайних ситуаціях. 5. Механізм, джерела і фактори заносу та розповсюдження інфекційних захворювань серед особового складу військ і населення при надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу, а також в умовах АТО/ООС. 6. Основні принципи і положення протибактеріологічного захисту військ та населення в надзвичайних ситуаціях, сили і засоби, порядок їх використання та тактика застосування.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2, 10,13,14, 15, 16, 18, 20 Додаткова: 1,6,8
4	Самостійна робота			4	1. Організаційно-штатна структура санітарно-епідеміологічних установ ЗС України, формування протиепідемічного напрямку їх роботи. 2. Взаємодія протиепідемічних сил та засобів Міністерства оборони України з ідентичними силовими Міністерствами та відомствами з питань протиепідемічного захисту. Шляхи протиепідемічного забезпечення на сучасному етапі розбудови Збройних Сил.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2, 10, 13,14, 15, 16, 18, 20 Додаткова: 1,6,8
Тема 2. Епідеміологічна діагностика в системі протиепідемічного забезпечення військ та населення при надзвичайних ситуаціях							
5	Практичне заняття		4		1. Фактори епідеміологічного процесу у військових колективах та серед населення. Механізм розвитку епідеміологічного процесу, стадії, шляхи та типи передачі. 2. Значення колективного імунітету. 3. Поняття про епідеміологічний діагноз. Епідеміологічний аналіз інфекційної захворюваності у військах. 4. Ретроспективний епідеміологічний аналіз інфекційної захворюваності у військах. 5. Оперативний епідеміологічний аналіз інфекційної захворюваності у військах. 6. Епідеміологічне обстеження вогнищ інфекційних захворювань у військах, порядок роботи. 7. Оцінка ефективності протиепідемічних заходів та якості роботи з протиепідемічного захисту військ та населення при надзвичайних станах. 8. Критерії оцінки санітарно-епідеміологічного стану частини та району розташування.	Методичні розробки з аудиторних занять	1, 2, 5, 11, 19, 20

6	Самостійна робота		2	1. Можливі зміни структури інфекційної захворюваності у воєнний час, чинники, які можуть викликати ці зміни.	Методичні розробки з самостійної роботи	1, 2, 5, 11, 19, 20
Тема 3. Методика прогнозування та оцінки бактеріологічної обстановки. Біологічна розвідка						
7	Лекція		2	1. Сучасне уявлення про бактеріологічну (біологічну) зброю, засоби та тактику її застосування. 2. Характеристика ураження БЗ. 3. Основні положення протибактеріологічного захисту військ. 4. Зміст та організація основних заходів протибактеріального захисту у період загрози застосування противником БЗ. 5. Характер режимно-обмежувальних заходів у осередках БЗ.	Презентація лекції Infocus	1,2,11,13,14, 15, 16, 18, 18 Додаткова: 4,5, 6, 8
8	Семінарське заняття		2	1. Визначення, задачі та організація санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. Основні відмінності між ними. 2. Вимоги, які висуваються до санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. 3. Оцінка санітарно-епідеміологічного стану військ та району бойових дій. 4. Епідеміологічний прогноз.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,11, 13,14, 15, 16, 18, 18 Додаткова: 4,5, 6, 8
9	Практичне заняття		4	1. Основні положення протибактеріологічного захисту військ. 2. Характеристика ураження БЗ. 3. Зміст та організація основних заходів протибактеріального захисту у період загрози застосування противником БЗ.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,11, 13,14, 15, 16, 18, 18 Додаткова: 4,5, 6, 8
10	Самостійна робота		4	1. Організація протибактеріологічного захисту в Україні. 2. Вплив на організацію та проведення бактеріологічної розвідки особливостей уражуючої дії біологічної зброї.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,11,13,14, 15, 16, 18 Додаткова: 4, 5, 6, 8
Тема 4. Основи дезінфекції, дезінсекції та санітарної обробки						
11	Лекція		2	1. Дезінфекція як наука, її основні розділи. Ціль, види, засоби та методи дезінфекції. 2. Стерилізація. Організація та проведення дезінфекції та стерилізації.	Презентація лекції Infocus	1,2,4,14,15, 16,19 Додаткова: 4, 7

12	Семінарське заняття		2		1. Дезінфекція як наука, її основні розділи. Ціль, види, засоби та методи дезінфекції. 2. Стерилізація. Організація та проведення дезінфекції та стерилізації. 3. Методи, об'єкти та порядок стерилізації. 5. Засоби і методи дезінсекції та дератизації. Камерна дезінфекція та дезінсекція. 6. Санітарна обробка особового складу. Табельне оснащення для її проведення. Контроль якості заходів, що проводяться.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,4,14,15, 16,19 Додаткова: 4, 7
13	Практичне заняття		2		1. Дезінфекція як наука, її основні розділи. Ціль, види, засоби та методи дезінфекції. 2. Стерилізація. Організація та проведення дезінфекції та стерилізації. 3. Методи, об'єкти та порядок стерилізації. 5. Засоби і методи дезінсекції та дератизації. Камерна дезінфекція та дезінсекція. 6. Санітарна обробка особового складу. Табельне оснащення для її проведення. Контроль якості заходів, що проводяться.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,4,14,15, 16,19 Додаткова: 4, 7
14	Самостійне заняття			4	1.Дезінфекційна апаратура 2. Вивчення нормативних документів.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,4,14,15, 16, 19 Додаткова: 4, 7
Тема 5. Імунопрофілактика та екстрена профілактика у військах							
10	Лекція		2		1. Організаційні та методичні основи імунопрофілактики інфекційних захворювань у військах. 2. Основні положення щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб в системі охорони здоров'я. 3. Організація імунопрофілактики в арміях іноземних країн і Збройних Силах України. 4.Значення термінової профілактики в звичайних умовах та у випадках застосування противником БЗ та в умовах проведення АТО/ООС.	Презентація лекції Infocus	
11	Практичне заняття		4		1. Значення щеплення та термінової профілактики в загальній системі боротьби з інфекційною захворюваністю. 2. Специфічна профілактика інфекційних захворювань у збройних силах. 3. Значення термінової профілактики в звичайних умовах та у випадках застосування противником БЗ та в умовах проведення АТО/ООС.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10, 11,12, 16,18

12	Самостійна робота			4	1. Вимоги до збереження та транспортування імунобіологічних препаратів. 2. Основні види препаратів, які використовуються для специфічної профілактики інфекційних захворювань у ЗС. 3. Методи введення препаратів, які використовуються для специфічної профілактики інфекційних захворювань у ЗС.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10, 11,12, 16, 18
Тема 6. Організація протиепідемічних заходів у військах та серед населення при надзвичайних ситуаціях							
13	Практичне заняття		2		1. Розповсюдження, військово-епідеміологічна значимість та етіологічна структура грипу та ГРВІ. 2. Клінічні ознаки грипу, парагрипу, аденовірусних та бактеріальних інфекцій. 3. Джерела інфекцій та шляхи передачі захворювання. 4. Заходи профілактики та боротьби.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,15,16,17 Додаткова: 4,7,8
14	Семінарське заняття		2		1. Епідеміологія і профілактика кров'яних зоонозних інфекцій з трансмісивним механізмом передачі. 2. Епідеміологія і профілактика деяких зоонозних інфекцій з нетрансмісивним механізмом передачі збудника.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,15,16,17 Додаткова: 4,7,8
15	Самостійна робота			2	1. Дезінфекційна апаратура 2. Вивчення нормативних документів.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,15,16,17 Додаткова: 4,7,8

13. Завдання для самостійної роботи.

Реферати (доповіді, повідомлення):

1. Шляхи занесення інфекційних захворювань та чинники, що сприяють їх розповсюдженню.
2. Визначення, задачі та організація санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. Основні відмінності між ними.
3. Сучасне уявлення про бактеріологічну (біологічну) зброю, засоби та тактику її застосування.
4. Розповсюдження, військово-епідеміологічна значимість та етіологічна структура грипу та ГРВІ.
5. Військово-епідеміологічна значимість гострих кишкових інфекцій, шигельозу та організація протиепідемічних заходів.

14. Питання до заліку

1. Протиепідемічні заходи щодо джерел збудника інфекції.
2. Протиепідемічні заходи щодо механізму передачі інфекції.
3. Протиепідемічні заходи серед населення та особового складу військ при надзвичайних ситуаціях.
4. Шляхи занесення інфекційних захворювань та чинники, що сприяють їх розповсюдженню.
5. Зміст та специфіка протиепідемічних заходів, спрямованих на сприйнятливий організм.
6. Значення щеплювальної та термінової профілактики у загальній системі боротьби з інфекційною захворюваністю.
7. Специфічна профілактика інфекційних захворювань у збройних силах.
8. Основні види препаратів, які використовуються для специфічної профілактики інфекційних захворювань у збройних силах та методи їх введення.
9. Термінова профілактика, її значення в звичайних умовах та надзвичайних (використання біологічної зброї (БЗ)).
10. Вимоги до збереження та транспортування імунобіологічних препаратів.
11. Поняття про бактеріологічну зброю (БЗ), засоби, тактику її використання. Характеристика бактеріальних засобів ураження. Бактеріологічний аерозоль.
12. Основні положення ПБЗ (протибактеріального захисту).
13. Санітарно-епідеміологічна розвідка, вимоги. Оцінка санітарно-епідеміологічної обстановки.
14. Режимно-обмежувальні заходи у осередках БЗ.
15. Військово-епідеміологічна значимість грипу, ГРВІ, військово-епідеміологічні заходи в осередку інфекції, профілактика.

16. Особливості проведення протиепідемічних заходів з локалізації та ліквідації епідемічних спалахів кору, вітряної віспи, краснухи та епідемічного паратифу при надзвичайних ситуаціях.
17. Епідеміологія та профілактика туберкульозу.
18. Військово-епідеміологічна значимість гострих кишкових інфекцій, шигельозу та організація протиепідемічних заходів.
19. Військово-епідеміологічна значимість вірусного гепатиту А та організація протиепідемічних заходів.
20. Військово-епідеміологічна значимість холери, організація протиепідемічних заходів.
21. Дезінфекція, мета, засоби, методи.
22. Дератизація, мета, засоби, методи.
23. Дезінсекція, мета, засоби, методи.
24. Стерилізація, організація та проведення, методи, засоби.
25. Санітарна обробка. Дезінфекційна апаратура.

15.Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України 4004-ХІІ від 24.03.99 р. «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
2. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» №1645-ІІІ від 06.04.2000 р.
3. Наказ Міністерства Охорони здоров'я України № 595 від 16.09.2011 р. "Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів “.
4. Наказ Міністерства Охорони здоров'я України № 551 від 11.08.2014 р. "Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні“
5. Наказ МОЗ України № 996 від 26.09.2016 р. «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України».
6. Наказ МОЗ України від 18.05.2018 № 947 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні».
7. Наказ МОЗ України від 23.04.2019 № 958 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні»
8. Наказ директора Департаменту з питань охорони здоров'я Міністерства оборони України №32 від 04.04.2005 р. “Про введення в дію Плану профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України на мирний час”.
9. Наказ Міністерства оборони України 06.08.2014 № 508 Про затвердження Положення про організацію медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки

10. Наказ Міністра оборони України №235 від 10.05.2007 р. «Про затвердження Положення про організацію та здійснення медичного забезпечення Збройних Сил України за територіальним принципом».

11. Настанова з організації суворого протиепідемічного режиму у військово-медичних закладах (установах) Міністерства оборони України при роботі з особливо небезпечними інфекційними захворюваннями та їх збудниками. – Київ, 2016.

12. „Інструкція щодо проведення профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України в особливий період та у разі загрози біологічного тероризму“ від 16.11.2005 р.

13. Методичні вказівки щодо проведення першочергових заходів при організації санітарно-епідеміологічної розвідки в місцях дислокації підрозділів Збройних Сил України. - Київ, 2015.

14. Військова гігієна та військова епідеміологія: Навч. посіб. - М.І.Хижняк, О.Д. Крушельницький, Л.І.Бідненко - К.: УВМА, 2008.-740с.

15. Військова епідеміологія з медичною паразитологією: Навч. посіб. для слухачів УВМА IV рівня акредитації / За ред. професора М.І. Хижняка / О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк, - К.: УВМА, 2009.-564с.

16. Військова епідеміологія (загальні питання): Підручник для слухачів УВМА IV рівня акредитації / За ред. професора М.І. Хижняка / В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк,-К.:УВМА, 2010.-524с.

17. Військова епідеміологія (окремі питання): Підручник для слухачів УВМА IV рівня акредитації / За ред. професора М.І. Хижняка / В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк, - К.:УВМА, 2010.- 404с.

18. Актуальні питання епідеміології та профілактики деяких інфекцій в збройних силах, серед населення України та у світі: Монографія / За ред. професора Ю.В. Рум'янцева / Ю.В. Рум'янцев, В.Л.Савицький, О.Д.Крушельницький, Б.І. Веровчук. – К.: УВМА, 2011. - 327 с. І.В.Огороднійчук, О.Д.Крушельницький, О.М.Іванько Імунопрофілактика в Збройних Силах України / Навчальний посібник. - К.: УВМА, 2018. – 100 с.

19. Радіаційна гігієна: Підручник для лікарів інтернів та лікарів-слухачів / В.О Мурашко, Мечев А.С.,В.Г.Бардов, та інші. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 376 с.

20. Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій: підручник / М.А.Андрейчин, О.Д.Крушельницький, В.С.Копча, І.В.Огороднійчук; за ред.М.А.Андрейчина. – Тернопіль: ТДМУ, 2015. – 320 с.

Додаткова

1. Заходи протиепідемічного захисту в збройних силах та їх дослідження у військовій епідеміології: Навчальний посібник / Ю.В. Рум'янцев, В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, А. А. Кожокару. – К.: “МП Леся”, 2011. - 212 с.

2. Аналітичні дослідження в військовій епідеміології: Навчальний посібник / Ю.В. Рум'янцев, В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, А. А. Кожокару. – К.: “МП Леся”, 2012. - 152 с.

3. Еволюційні аспекти епідемічного процесу в Збройних Силах України: Монографія / За ред. професора Ю.В. Рум'янцева / Ю.В. Рум'янець, В.Л.Савицький, О.Д.Крушельницький, Б.І. Веровчук. – К.:УВМА, 2012.-312 с.
4. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. Для студ вищ.мед.закл. освіти України III-IV рівнів акредитації/ За редакцією проф. Бадюка М.І.- К.: «МП Леся», 2014. – 492 с.
5. Бадюк М.І., Нарожнов В.В., Іванов С.В.Котуза А.С. Організація і особливості проведення медичної розвідки на засадах ризик-орієнтовного підходу // Метод.реком. - К.: Вид. МО України, 2005. - 79с.
6. Епідеміологія: підручник для студ. вищих мед.навч.закладів / М.А.Андрейчин, З.П.Василишин, Н.О.Виноград та інш.; за ред.І.П.Колеснікової. – Вінниця: Нова Книга, 2012 - 576 с.
7. Инфекционные болезни: учебник / О.А.Голубовская, М.А.Андрейчин, А.В.Скурба и др.; под ред.О.А.Голубовской. – К.: ВСИ «Медицина», 2014. – 784 с.

Інформаційні ресурси

Перелік ресурсів інформаційно-телекомунікаційної мережі «Інтернет» для освоєння дисципліни:

1. http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm - сайти наукових бібліотек України;
2. <http://www.library.gov.ua/> - сайт Національної медичної бібліотеки України;
3. <http://www.ligazakon.ua/ru/> - законодавча база України;
4. <http://www.mil.gov.ua/> - сайт Міністерства оборони України;
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> - сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
6. <http://www.zepelin-mobile.de/>. – ZEPPELIN MOBILE SYSTEME GMBH.
7. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України.
8. <http://www.moz.gov.ua/ua> - сайт Міністерства охорони здоров'я України;
9. <https://www.phc.org.ua> – Центр Громадського Здоров'я
10. <http://www.menr.gov.ua/> - сайт Міністерство екології та природних ресурсів України
11. <http://www.dsns.gov.ua/>- сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій
12. Військово-медична доктрина України. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Військово-медична_доктрина_України

16. Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
– Загальна тактика – Організація медичного забезпечення військ – Управління повсякденною діяльністю медичної служби – Інфекційні хвороби – Військова епідеміологія	– Військово-польова хірургія; – Військово-польова терапія; – Військова фармація; – Військова токсикологія, радіологія та медичний захист

17. Глосарій

вакцинація (щеплення, імунізація) - створення штучного імунітету в людини до певних інфекційних хвороб шляхом введення вакцини чи імуноглобуліну;

інфекційні хвороби - розлади здоров'я людей, що викликаються живими збудниками (вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), передаються від заражених осіб здоровим і схильні до масового поширення;

небезпечні інфекційні хвороби - інфекційні хвороби, що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я в окремих хворих і становлять небезпеку для їх життя та здоров'я;

особливо небезпечні інфекційні хвороби - інфекційні хвороби (у тому числі карантинні: чума, холера, жовта гарячка), що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я у значної кількості хворих, високим рівнем смертності, швидким поширенням цих хвороб серед населення;

джерело збудника інфекційної хвороби (далі - джерело інфекції) - людина або тварина, заражені збудниками інфекційної хвороби;

дезінфекційні заходи (дезінфекція, дезінсекція, дератизація) - заходи щодо знищення у середовищі життєдіяльності людини збудників інфекційних хвороб (дезінфекція) та їх переносників - комах (дезінсекція) і гризунів (дератизація);

епідемія - масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території за короткий проміжок часу;

епідемічна ситуація - показник епідемічного благополуччя території (об'єкта) у певний час, що характеризується рівнем і динамікою захворювання людей на інфекційні хвороби, наявністю або відсутністю відповідних факторів передачі інфекції та іншими обставинами, що впливають на поширення інфекційних хвороб;

благополучна епідемічна ситуація - інфекційні хвороби не реєструються або реєструються їх поодинокі випадки, відсутні сприятливі умови для поширення цих хвороб;

нестійка епідемічна ситуація - рівень захворювання людей на інфекційні хвороби не перевищує середні багаторічні показники, проте є сприятливі умови для поширення цих хвороб;

неблагополучна епідемічна ситуація - рівень захворювання людей на інфекційні хвороби перевищує середні багаторічні показники, реєструються спалахи інфекційних хвороб;

інкубаційний період - максимальний відрізок часу, що минає від моменту зараження людини збудниками інфекційної хвороби до появи перших симптомів цієї хвороби;

ізолятор - спеціалізований заклад охорони здоров'я, призначений для госпіталізації контактних осіб з метою їх обстеження, профілактичного лікування та здійснення медичного нагляду за ними;

обсерватор - спеціалізований заклад охорони здоров'я, призначений для госпіталізації осіб, які виявили бажання покинути територію карантину, з метою їх обстеження та здійснення медичного нагляду за ними;

календар профілактичних щеплень - нормативно-правовий акт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, яким встановлюються перелік обов'язкових профілактичних щеплень та оптимальні строки їх проведення;

контактні особи - особи, які перебували в контакті з джерелом інфекції, внаслідок чого вони вважаються зараженими інфекційною хворобою;

карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб;

медичні імунобіологічні препарати - вакцини, анатоксини, імуноглобуліни, сироватки, бактеріофаги, інші лікарські засоби, що застосовуються в медичній практиці з метою специфічної профілактики інфекційних хвороб;

носіїв збудника інфекційної хвороби (далі - бактеріоносіїв) - людина, в організмі якої виявлено збудників інфекційної хвороби при відсутності симптомів цієї хвороби;

обмежувальні протиепідемічні заходи - медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню;

осередок інфекційної хвороби - місце (об'єкт, територія), де виявлено джерело інфекції та відповідні фактори передачі інфекції;

санітарно-протиепідемічні правила і норми - нормативно-правові акти (накази, інструкції, правила, положення тощо) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вимоги яких спрямовані на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб;

протиепідемічні заходи - комплекс організаційних, медико-санітарних, ветеринарних, інженерно-технічних, адміністративних та інших заходів, що здійснюються з метою запобігання поширенню інфекційних хвороб, локалізації та ліквідації їх осередків, спалахів та епідемій;

профілактичні щеплення - введення в організм людини медичних імунобіологічних препаратів для створення специфічної несприйнятливості до інфекційних хвороб;

поствакцинальні ускладнення - важкі та (або) стійкі розлади здоров'я, викликані застосуванням медичних імунобіологічних препаратів;

ревакцинація - повторне введення вакцини чи анатоксину з метою підтримання штучного імунітету в людини до певних інфекційних хвороб.

спалах інфекційної хвороби - декілька захворювань на інфекційну хворобу, пов'язаних між собою спільним джерелом та (або) фактором передачі інфекції;

санітарна охорона території України - система організаційних, медико-санітарних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання занесенню та поширенню на території України особливо небезпечних інфекційних хвороб, а в разі їх виникнення - на недопущення поширення цих хвороб за межі України, а також на запобігання ввезенню на територію України товарів, хімічних, біологічних і радіоактивних речовин, відходів та інших вантажів, небезпечних для життя та здоров'я людини;

фактори передачі збудників інфекційних хвороб - забруднені збудниками інфекційних хвороб об'єкти середовища життєдіяльності людини (повітря, ґрунт, вода, харчові продукти, продовольча сировина, кров та інші біологічні препарати, медичні інструменти, предмети побуту тощо), а також заражені збудниками інфекційних хвороб живі організми, за участю яких відбувається перенесення збудників інфекційних хвороб від джерела інфекції до інших осіб;

надзвичайна ситуація техногенного та природного характеру - порушення нормальних умов життя і діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом або іншою небезпечною подією, в тому числі епідемією, епізоотією, епіфітотією, пожежею, яке призвело (може призвести) до неможливості проживання населення на території чи об'єкті, ведення там господарської діяльності, загибелі людей та/або значних матеріальних втрат;

зона надзвичайної ситуації - окрема територія, де склалася надзвичайна ситуація техногенного та природного характеру;

аварія - небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила загибель людей або створює на об'єкті чи окремій території загрозу життю та здоров'ю людей і призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи завдає шкоди довкіллю;

катастрофа - велика за масштабами аварія чи інша подія, що призводить до тяжких наслідків;

об'єкт підвищеної небезпеки - об'єкт, який згідно з законом вважається таким, на якому є реальна загроза виникнення аварії та/або надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру;

потенційно небезпечні заходи - заходи (покази озброєння і військової техніки, паради, тренування, навчання), які проводяться в умовах присутності цивільного населення за участю особового складу Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів з використанням озброєння і військової техніки, що можуть створити загрозу виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру - система організаційних, технічних, медико-біологічних, фінансово-економічних та інших заходів щодо запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру і ліквідації їх наслідків, що реалізуються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, відповідними силами та засобами підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і господарювання, добровільними формуваннями і спрямовані на захист населення і територій, а також матеріальних і культурних цінностей та довкілля;

запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру - підготовка і реалізація комплексу правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію техногенного та природного характеру або пом'якшення її можливих наслідків;

ліквідація надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру - проведення комплексу заходів, які включають аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, що здійснюються у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і спрямовані на припинення дії небезпечних факторів, рятування життя та збереження здоров'я людей, а також на локалізацію зон надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру - скоординовані дії підрозділів єдиної державної системи щодо реалізації планів локалізації та ліквідації аварії

(катастрофи), уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, з метою надання невідкладної допомоги потерпілим, усунення загрози життю та здоров'ю людей, а також рятувальникам у разі необхідності;

зона можливого ураження - окрема територія, на якій внаслідок виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру виникає загроза життю або здоров'ю людей та заподіяння матеріальних втрат;

оповіщення - доведення сигналів і повідомлень органів управління про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, аварій, катастроф, епідемій, пожеж тощо до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій і населення;

система оповіщення - комплекс організаційно-технічних заходів, апаратури і технічних засобів оповіщення, апаратури, засобів та каналів зв'язку, призначених для своєчасного доведення сигналів та інформації про виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій і населення;

постраждалі внаслідок надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру - особи, здоров'ю яких заподіяна шкода внаслідок надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру.

Провідний лектор:

Професор кафедри військово-профілактичної медицини

д.мед.н., доцент

підполковник м/с

І.В.ОГОРОДНІЙЧУК